Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 2. apríla 2020 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Kartely – Článok 101 ods. 1 ZFEÚ – Systémy platieb viazaných na kartu – Medzibanková dohoda určujúca výšku výmenných poplatkov – Dohoda obmedzujúca hospodársku súťaž tak svojím cieľom, ako aj svojím následkom – Pojem obmedzenie hospodárskej súťaže ‚na základe cieľa'"

Vo veci C-228/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko) zo 6. marca 2018 a doručený Súdnemu dvoru 3. apríla 2018, ktorý súvisí s konaním:

Gazdasági Versenyhivatal

proti

Budapest Bank Nyrt.,

ING Bank NV Magyarországi Fióktelepe,

OTP Bank Nyrt.,

Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.,

Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt.,

ERSTE Bank Hungary Zrt.,

Visa Europe Ltd,

MasterCard Europe SA,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan (spravodajca), sudcovia I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič a C. Lycourgos,

generálny advokát: M. Bobek,

tajomník: R. Șereș, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. júna 2019,

* Jazyk konania: maďarčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Gazdasági Versenyhivatal, v zastúpení: A. Kőhalmi a M. Nacsa, splnomocnení zástupcovia,

– Budapest Bank Nyrt., pôvodne v zastúpení: L. Wallacher, neskôr A. Kékuti, ügyvédek,

– ING Bank NV Magyarországi Fióktelepe, v zastúpení: A. Kőmíves, ügyvéd,

– OTP Bank Nyrt., v zastúpení: L. Réti a P. Mezei, ügyvédek,

– Kereskedelmi és Hitelbank Zrt., v zastúpení: Z. Hegymegi-Barakonyi, ügyvéd,

– Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt., v zastúpení: S. Szendrő, ügyvéd,

– ERSTE Bank Hungary Zrt., v zastúpení: L. Wallacher, ügyvéd,

– Visa Europe Ltd, v zastúpení Z. Marosi a G. Fejes, ügyvédek,

– MasterCard Europe SA, v zastúpení: E. Ritter, ügyvéd,

– maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér, G. Koós a G. Tornyai, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: F. Castilla Contreras, V. Bottka a I. Zaloguin, splnomocnení zástupcovia,

– Dozorný úrad EZVO, v zastúpení: M. Sánchez Rydelski, C. Zatschler, C. Simpson a C. Howdle, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. septembra 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Gazdasági Versenyhivatal (Úrad na ochranu hospodárskej súťaže, Maďarsko) na jednej strane a šiestimi finančnými inštitúciami, konkrétne Budapest Bank Nyrt., maďarskou pobočkou ING Bank NV, OTP Bank Nyrt., Kereskedelmi és Hitelbank Zrt., Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt. a ERSTE Bank Hungary Zrt., ako aj dvoma spoločnosťami, ktoré poskytujú služby platieb viazaných na kartu, a to Visa Europe Ltd. (ďalej len „Visa“) a MasterCard Europe SA (ďalej len „MasterCard“), na druhej strane vo veci rozhodnutia Úradu na ochranu hospodárskej súťaže, ktorým tento úrad dospel k záveru o existencii protisúťažnej dohody, ktorá sa týka výmenných poplatkov.

Maďarské právo

3 § 11 ods. 1 tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (zákon č. LVII z roku 1996 o zákaze nekalých a obmedzujúcich trhových praktík, ďalej len „zákon o nekalých trhových praktikách“) stanovuje:

„Všetky dohody medzi podnikmi, zosúladené postupy a rozhodnutia združení podnikov zriadených na základe slobody združovania, verejných korporácií, združení alebo iných podobných organizácií podnikov…, ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, sú zakázané. Za takéto dohody sa nepovažujú dohody uzavreté medzi ekonomicky prepojenými podnikmi.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

4 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že v polovici 90. rokov minulého storočia spoločnosti Visa a MasterCard alebo ich právne predchodkyne, založené podľa ich jednotlivých práv, povolili podľa svojich vnútorných poriadkov, aby finančné inštitúcie vydávajúce ich karty (ďalej len „vydávajúce banky“) na jednej strane a finančné inštitúcie poskytujúce obchodníkom služby, ktoré im umožňujú prijímať tieto karty ako prostriedok platby (ďalej len „akceptujúce banky“) na druhej strane, spoločne určili výšku vnútroštátnych poplatkov, tzv. „výmenných“ poplatkov, medzi vydávajúcimi bankami a akceptujúcimi bankami, t. j. sumu, ktorú zaplatia akceptujúce banky vydávajúcim bankám, keď sa uskutoční platobná transakcia kartou.

5 V rokoch 1995 a 1996 banky, ktoré sa pripojili k sektoru služieb platieb viazaných na kartu, zaviedli postup mnohostrannej spolupráce (ďalej len „fórum“), v rámci ktorej sa v každom jednotlivom prípade diskutovalo o rôznych otázkach, v súvislosti s ktorými sa zistilo, že je potrebná spolupráca v rámci tohto sektoru.

6 V rámci fóra sedem bánk, z ktorých väčšina pristúpila k systémom platieb viazaných na kartu zriadenými spoločnosťami Visa a MasterCard a ktoré predstavujú veľký podiel na vnútroštátnom trhu vydávajúcich a akceptujúcich bánk, prijalo 24. apríla 1996 po viacerých rokovaniach znenie dohody (ďalej len „dohoda CSC“) týkajúcej sa určenia podľa kategórií obchodníkov minimálnej úrovne jednotného poplatku za služby, ktorý sa účtoval týmto obchodníkom (ďalej len „CSC“). Následne 28. augusta 1996 uzavreli dohodu, ktorá nadobudla účinnosť 1. októbra 1996 a ktorou zjednotili výšku výmenných poplatkov za platby vykonané prostredníctvom kariet vydaných bankou, ktorá je členom systému platieb viazaných na kartu ponúkaného spoločnosťami Visa alebo MasterCard (ďalej len „dohoda CMI“). Kereskedelmi és Hitelbank dohodla dohodu CMI na účet spoločností Visa a MasterCard a tieto spoločnosti ju uplatňovali.

7 Napokon týchto sedem bánk dohodu CSC nepodpísalo, ale výmenné poplatky uvedené v dohode CMI ako nákladový prvok nepriamo ovplyvnili určenie výšky CSC. Konkrétne poplatky, na ktoré sa vzťahovala dohoda CMI, boli vyjadrené na nižšej úrovni v rámci zníženia CSC. Okrem toho sledovanie cieľov stanovených v navrhovanej dohode CSC zohralo úlohu pri uzatvorení dohody CMI a vo výpočte jednotných sadzobníkov týkajúcich sa spoločností Visa a MasterCard, hoci tieto ciele neboli následne dosiahnuté.

8 Postupne ostatné banky, ktoré mali záujem o sektor služieb platieb viazaných na kartu, pristúpili k dohode CMI a pripojili sa k činnostiam fóra, takže bánk, ktoré sa stali zmluvnými stranami uvedenej dohody a ktoré sú dotknuté vo veci samej, bolo v roku 2006 22.

9 Dohoda CMI bola 31. januára 2008 stále v platnosti, teda v čase, keď úrad na ochranu hospodárskej súťaže začal konanie v súvislosti s touto dohodou.

10 K ukončeniu dohody CMI došlo s účinnosťou od 30. júla 2008.

11 V rozhodnutí vydanom 24. septembra 2009 (ďalej len „rozhodnutie úradu na ochranu hospodárskej súťaže“) úrad na ochranu hospodárskej súťaže konštatoval, že 22 bánk, ktoré sú stranami dohody CMI, ako aj Visa a MasterCard, po prvé tým, že určili úroveň a štruktúru výmenného poplatku, ktorý sa jednotne uplatňuje na spoločnosti Visa a MasterCard, ako aj na všetky banky, po druhé tým, že stanovili rámec pre takúto dohodu v ich vnútorných poriadkoch, a po tretie tým, že tento rámec umožnili, uzavreli protisúťažnú dohodu, na ktorú sa nemôže vzťahovať výnimka. Týmto konaním od okamihu, keď pristúpili k dohode CMI – pričom dňom, kedy začali protisúťažne konať, bol deň nadobudnutia účinnosti zákona o nekalých obchodných praktikách 1. januára 1997, pokiaľ ide o banky, ktoré uzavreli dohodu CMI, a banky, ktoré k nej pristúpili neskôr, – až do 30. júla 2008 porušili článok 11 ods. 1 tohto zákona a po 1. máji 2004 článok 101 ods. 1 ZFEÚ. Uvedené konanie predstavuje nielen obmedzenie hospodárskej súťaže, nazvané „na základe cieľa“, v tom zmysle, že dohoda CMI má údajne za cieľ protisúťažné konanie, ale aj tzv. obmedzenie „na základe následku“ v tom zmysle, že táto dohoda má za následok obmedzenie hospodárskej súťaže. Úrad na ochranu hospodárskej súťaže uložil siedmim bankám, ktoré pôvodne uzavreli dohodu CMI, ako aj spoločnostiam Visa a MasterCard pokuty v rôznych výškach.

12 Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko), na ktorý podali Visa a MasterCard, ako aj šesť bánk, ktorým bola uložená povinnosť zaplatiť pokutu, žalobu proti rozhodnutiu úradu na ochranu hospodárskej súťaže, ich návrh zamietol.

13 Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko), ktorý rozhodoval o odvolaní podanom týmito účastníkmi konania s výnimkou spoločnosti MasterCard, zmenil rozhodnutie úradu na ochranu hospodárskej súťaže a z procesných dôvodov ukončil konanie, pokiaľ ide o maďarskú pobočku ING Bank. Pokiaľ ide o ostatných účastníkov konania, zrušil uvedené rozhodnutie a vrátil vec úradu na ochranu hospodárskej súťaže na nové rozhodnutie.

14 Úrad na ochranu hospodárskej súťaže podal proti rozsudku Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, a to Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko).

15 Vnútroštátny súd si po prvé kladie otázku, či to isté konanie môže viesť ku konštatovaniu porušenia z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ z dôvodu jeho cieľa a zároveň jeho protisúťažných následkov ako samostatných základov.

16 Na jednej strane vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže a Európska komisia v mimoriadne zložitých veciach opierajú svoje rozhodnutia o dvojaký základ, aby sa zabránilo tomu, že neskoršie posúdenie, ktoré by sa čiastočne ukázalo ako odlišné v rámci súdneho preskúmania, bude mať vplyv na odsudzujúce rozhodnutie z vecného hľadiska.

17 Na druhej strane z použitia spojky „alebo“ uvedenej v článku 101 ods. 1 ZFEÚ možno vyvodiť, že tú istú dohodu nemožno považovať za dohodu, ktorá vedie k obmedzeniu hospodárskej súťaže tak „na základe cieľa“, ako aj „na základe následku“, keďže rozhodnutie v tomto zmysle je neisté a rozporuplné.

18 Okrem toho podmienky výnimiek a sankcií si nevyhnutne vyžadujú odlišné posúdenie podľa toho, či je dotknuté obmedzenie kvalifikované ako obmedzenie „na základe cieľa“ alebo „na základe následku“, takže kvalifikácia uvedeného obmedzenia by v každom prípade ovplyvnila vecnú stránku veci. Podľa vnútroštátneho súdu, aj keď v prípade obmedzenia hospodárskej súťaže na základe cieľa je dotknutý úrad na ochranu hospodárskej súťaže povinný v závislosti od skutkových okolností vykonať podrobnú analýzu následkov predmetného obmedzenia, aby mohol rozhodnúť o sankciách na primeranej úrovni a posúdiť existenciu podmienok výnimky, neznamená to, že by rozhodnutie, ktorým sa konštatuje protisúťažné konanie a ukladá sa za takéto konanie sankcia, mohlo spočívať na dvojakom základe.

19 Vnútroštátny súd si po druhé kladie otázku, či dohodu CMI možno považovať za obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že Komisia vo svojej rozhodovacej praxi nikdy nezaujala rozhodujúce stanovisko k otázke, či podobné dohody možno považovať za dohody predstavujúce takéto obmedzenia. Odpoveď na túto otázku jasne nevyplýva ani z judikatúry Súdneho dvora. Okrem toho vec sama vykazuje rozdiely oproti tým, ktoré doteraz preskúmala Komisia a Súdny dvor. Jeden z týchto rozdielov spočíva v skutočnosti, že v skorších veciach nebolo overené, či výmenné poplatky boli skutočne stanovené na rovnakej úrovni.

20 V tejto poslednej uvedenej súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že dohoda CMI nebola čisto horizontálnym cenovým kartelom, pretože stranami tejto dohody boli bez rozdielu tak vydávajúce banky, ako aj akceptujúce banky. Okrem toho aj za predpokladu, že by Visa a MasterCard mali priamo účasť na dohode CMI, táto dohoda neurčovala predajné a nákupné ceny, ale len podmienky transakcie týkajúce sa ich jednotlivých služieb. Vnútroštátny súd tiež zdôrazňuje, že dohoda CMI sa týkala atypického a nedokonalého konkurenčného trhu, ktorého účinky by bolo možné napraviť len stanovením pravidiel. Nakoniec uvedený súd kladie dôraz na skutočnosť, že trh bol v minulosti z veľkej časti charakterizovaný jednotnými cenami. Konkrétnejšie poznamenáva, že požadovanie odlišných výmenných poplatkov by nebolo protisúťažné len vtedy, ak by ostatné podmienky hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami Visa a MasterCard boli odlišné, ale v prejednávanej veci v tomto zmysle nebolo nič uvedené.

21 Vnútroštátny súd naopak pripustil existenciu tvrdení, na základe ktorých možno dospieť k záveru, že dohoda CMI viedla k obmedzeniu hospodárskej súťaže na základe cieľa. Jedným z dôvodov zjednotenia cien, ktoré prijala táto dohoda, je predovšetkým to, že išlo o nevyhnutnú podmienku dohody CSC. Keďže však tento cieľ okamžite zanikol, pretože dohoda CSC v skutočnosti nevstúpila do platnosti, nemožno dohode CMI priznať akýkoľvek účinok. Okrem toho, hoci takýto subjektívny úmysel obmedziť hospodársku súťaž mohol existovať aj pri bankách, ktoré sa zúčastnili na tejto dohode, prinajmenšom vo vnímaní spoločností Visa a Mastercard, subjektívne úmysly nemôžu samy osebe z objektívneho hľadiska viesť k záveru, že dohoda CMI sledovala cieľ obmedzujúci hospodársku súťaž.

22 Vnútroštátny súd sa domnieva, že potreba zohľadniť okrem samotného obsahu dohody, ktorá údajne obmedzuje hospodársku súťaž, aj hospodársky a právny kontext, do ktorého patrí, robí zvlášť nejasným to, kde sa končí preskúmanie dohody na základe jej cieľa a kde sa začína preskúmanie dohody na základe jej následkov.

23 Napokon v rozsahu, v akom sa úrad na ochranu hospodárskej súťaže domnieval, že dohoda CMI predstavovala obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ aj preto, lebo požaduje určenie nepriamych cien týkajúcich sa úrovne poplatkov za služby účtovaných obchodníkom, vnútroštátny súd sa domnieva, že nejde o nepriame stanovenie cien.

24 Po tretie a na záver vyjadruje vnútroštátny súd pochybnosti v súvislosti s účasťou spoločnosti Visa na dohode CMI a najmä s otázkou, či možno tento podnik považovať za stranu tejto dohody, hoci sa priamo nezúčastnila na určovaní obsahu uvedenej dohody, ale umožnila jej uzavretie a tiež s ňou súhlasila a uplatnila ju, alebo by skôr bolo potrebné dospieť k záveru o existencii zosúladeného postupu medzi ňou a bankami, ktoré uzavreli dohodu. Tento súd si tiež kladie otázku, či je potrebné urobiť takéto rozlíšenie, pričom poznamenáva, že spôsob kvalifikácie účasti spoločnosti Visa by mohol mať dôsledky, pokiaľ ide o uplatňovanú zodpovednosť a uplatňované sankcie.

25 Za týchto podmienok Kúria (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Možno [článok 101 ods. 1 ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie môže byť porušené tým istým konaním tak na základe protisúťažného cieľa, ako aj na základe protisúťažného následku, ak protisúťažný cieľ a následok sa považujú za nezávislé právne základy?

2. Možno [článok 101 ods. 1 ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že dohoda [CMI], ktorá v súvislosti s dvoma spoločnosťami vydávajúcimi platobné karty, a to MasterCard a Visa, stanovuje jednotný výmenný poplatok, ktorý má byť uhradený vydávajúcim bankám za používanie kariet týchto spoločností, predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cieľa?

3. Možno článok [101 ods. 1 ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že [Visa a Mastercard] sa tiež považujú za strany dohody [CMI], [hoci sa tieto podniky] priamo nezúčastnili na vymedzení obsahu tejto dohody, umožnili jej prijatie a tiež s ňou súhlasili a uplatňovali ju, alebo sa má vychádzať z toho, že tieto spoločnosti svoj postup zosúladili s bankami, ktoré túto dohodu uzatvorili?

4. Možno [článok 101 ods. 1 ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že s ohľadom na predmet sporu sa pre konštatovanie porušenia práva hospodárskej súťaže nevyžaduje vymedziť, či ide o účasť na dohode [CMI] alebo zosúladený postup s bankami zúčastnenými na dohode?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa to isté protisúťažné konanie považovalo za konanie, ktorého cieľom a zároveň následkom je obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle tohto ustanovenia.

O prípustnosti

27 Budapest Bank, ERSTE Bank Hungary a MasterCard tvrdia, že prvá otázka je neprípustná. Tieto dve banky osobitne uvádzajú, že diskusia sa vo veci samej týkala len kritérií pojmu obmedzenie „na základe cieľa“. Okrem toho samotné maďarské súdy konštatovali, že kvalifikácia konania ako obmedzenia na základe cieľa alebo na základe následku vyžaduje preskúmanie odlišných okolností, takže nevzniká otázka možnosti pristúpiť k dvojakej kvalifikácii na základe tých istých skutkových okolností. Podľa spoločnosti MasterCard je prvá otázka hypotetická, keďže jednak nemá nijaký vplyv na výsledok sporu vo veci samej a jednak z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vnútroštátny súd môže kvalifikovať to isté konanie ako obmedzenie na základe cieľa alebo na základe následku, ale neexistuje nijaká povinnosť kvalifikovať ho na dvojakom základe.

28 Okrem toho OTP Bank bez toho, aby sa formálne odvolávala na neprípustnosť prvej otázky, sa domnieva, že je potrebné preformulovať túto otázku, keďže vo svojej súčasnej formulácii z nej jasne nevyplýva, v čom je relevantná vo vzťahu k sporu vo veci samej, zatiaľ čo Magyar Külkereskedelmi Bank a maďarská vláda tvrdia, že uvedená otázka sa nemôže považovať za relevantnú na účely vyriešenia tohto sporu, keďže podľa tejto banky dohoda CMI neobmedzuje hospodársku súťaž ani svojím cieľom, ani následkom a podľa tejto vlády posúdenie cieľa a zároveň následku toho istého konania je problematické len v prípade, ak by bolo v rozpore so zásadou *ne bis in idem*, čo nie je prípad v prejednávanej veci.

29 Je nutné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora môže tento súd odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudok z 13. júla 2006, Manfredi a i., C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, bod 27 a citovaná judikatúra).

30 V prejednávanej veci je nesporné, že rozhodnutie úradu na ochranu hospodárskej súťaže, ktoré, ako vyplýva z bodov 11 až 14 tohto rozsudku, je predmetom kasačného opravného prostriedku, o ktorom rozhoduje vnútroštátny súd, kvalifikuje dohodu CMI ako obmedzenie tak na základe jej cieľa, ako aj na základe jej následku. Za týchto podmienok nemožno konštatovať, že prvá otázka, ktorou sa vnútroštátny súd snaží konkrétne zistiť, či je takáto dvojaká kvalifikácia zlučiteľná s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ, nijako nesúvisí s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, alebo že je hypotetická.

31 Navyše ani jedna z osobitných okolností, ktoré uviedli účastníci konania v pripomienkach, nemôže spochybniť toto konštatovanie. Konkrétne skutočnosť, že niektorá z kvalifikácií prijatých v súvislosti s dohodou CMI by prípadne mohla byť nedôvodná, že vnútroštátny súd by nemal nijakú povinnosť kvalifikovať to isté konanie na dvojakom základe, alebo že dvojaká kvalifikácia, o ktorú ide vo veci samej, by nebola v rozpore so zásadou *ne bis in idem*, sa netýka prípustnosti prvej otázky, ale dôvodnosti rozhodnutia úradu na ochranu hospodárskej súťaže.

32 Prvá otázka je preto prípustná.

O veci samej

33 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že na to, aby sa na dohodu vzťahoval zákaz uvedený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, musí mať „za cieľ alebo následok“ vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci spoločného trhu. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora od vyhlásenia rozsudku z 30. júna 1966, LTM (56/65, EU:C:1966:38), alternatívna povaha tejto podmienky označená spojkou „alebo“ vedie najskôr k nevyhnutnosti preskúmať samotný cieľ dohody (rozsudky z 26. novembra 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, bod 16, a z 20. januára 2016, Toshiba Corporation/Komisia, C-373/14 P, EU:C:2016:26, bod 24).

34 Ak sa teda preukáže protisúťažný cieľ dohody, nie je potrebné skúmať jej následky pre hospodársku súťaž (rozsudky z 26. novembra 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, bod 17, a z 20. januára 2016, Toshiba Corporation/Komisia, C-373/14 P, EU:C:2016:26, bod 25).

35 Z judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že niektoré typy koordinácie medzi podnikmi majú dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže na to, aby ich bolo možné kvalifikovať ako obmedzenie na základe cieľa, takže preskúmanie ich následkov nie je nevyhnutné. Táto judikatúra sa opiera o skutočnosť, že určité formy koordinácie medzi podnikmi totiž možno považovať za poškodzujúce riadne fungovanie hospodárskej súťaže už z dôvodu ich samotnej povahy (rozsudky z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, body 184 a 185, ako aj z 20. januára 2016, Toshiba Corporation/Komisia, C-373/14 P, EU:C:2016:26, bod 26).

36 Je teda zrejmé, že určité dohodnuté konania, ako sú tie, ktoré vedú k horizontálnemu určeniu cien prostredníctvom kartelov, možno považovať za natoľko spôsobilé mať negatívne účinky predovšetkým na cenu, množstvo alebo kvalitu výrobkov a služieb, že na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ sa preukázanie ich konkrétnych účinkov na trhu môže považovať za nepotrebné. Skúsenosť totiž ukazuje, že takéto konania vedú k zníženiu výroby a zvýšeniu cien, čo vedie k zlému rozdeleniu zdrojov predovšetkým na úkor spotrebiteľov (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 51, a z 26. novembra 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, bod 19).

37 S prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora pripomenutú v bodoch 35 a 36 tohto rozsudku základné právne kritérium na určenie toho, či dohoda predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“, tak spočíva v zistení, že takáto dohoda má sama osebe dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže, takže netreba skúmať jej následky (rozsudok z 26. novembra 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, bod 20 a citovaná judikatúra).

38 V prípade, keď analýza určitého typu koordinácie medzi podnikmi neodhalí dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže, bude naproti tomu potrebné skúmať jej následky a na jej zákaz požadovať zhromaždenie dôkazov preukazujúcich, že hospodárska súťaž bola skutočne citeľným spôsobom vylúčená, obmedzená alebo skreslená (rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 52 a citovaná judikatúra).

39 Hoci z judikatúry Súdneho dvora uvedenej v bodoch 33 až 38 tohto rozsudku tak vyplýva, že ak je dohoda kvalifikovaná ako obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ, nie je potrebné navyše preukázať následky tejto dohody na to, aby sa dalo dospieť k záveru, že táto dohoda je podľa tohto ustanovenia zakázaná, Súdny dvor okrem toho už konštatoval, že pokiaľ ide o jedno a to isté konanie, cieľom, ako aj následkom tohto konania je obmedzenie hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 1. októbra 1987, van Vlaamse Reisbureaus, 311/85, EU:C:1987:418, bod 17; z 19. apríla 1988, Erauw-Jacquery, 27/87, EU:C:1988:183, body 14 a 15; z 27. septembra 1988, Ahlström Osakeyhtiö a i./Komisia, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 a 125/85 à 129/85, EU:C:1988:447, bod 13, ako aj z 9. júla 2015, InnoLux/Komisia, C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 72).

40 Z toho vyplýva, že skutočnosť, že konštatovanie obmedzenia hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ oslobodzuje príslušný orgán alebo súd od potreby skúmať jeho následky, vôbec neznamená, že tento orgán alebo súd nemôže vykonať takéto preskúmanie, ak to považuje za vhodné.

41 Úvahy uvedené v predchádzajúcom bode nijako nespochybňujú úvahy, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd, podľa ktorých v prípade obmedzenia hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ by bolo na jednej strane ťažšie odôvodniť výnimku podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ než v prípade obmedzenia „na základe následku“, a na druhej strane by bolo obmedzenie „na základe cieľa“ prísnejšie sankcionované než obmedzenie „na základe následku“.

42 V tejto súvislosti treba uviesť, že skutočnosť, že úvahy, o ktoré sa opiera kvalifikácia konania ako obmedzenia hospodárskej súťaže „na základe cieľa“, sú prípadne relevantné aj v rámci preskúmania otázky, či sa na toto obmedzenie môže vzťahovať výnimka podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ alebo v rámci preskúmania sankcie, ktorú treba uložiť v súvislosti s týmto obmedzením, nemá nijaký vplyv na možnosť príslušného úradu na ochranu hospodárskej súťaže kvalifikovať konanie podniku ako obmedzenie hospodárskej súťaže na základe článku 101 ods. 1 ZFEÚ, a to na základe jeho cieľa ako aj na základe jeho následku.

43 Napokon treba dodať, ako uviedol generálny advokát v bodoch 29 a 30 svojich návrhov, že možnosť príslušného orgánu alebo súdu kvalifikovať to isté protisúťažné konanie ako obmedzenie tak „na základe cieľa“, ako aj „na základe následku“, nič nemení na povinnosti tohto orgánu alebo súdu jednak podložiť svoje zistenia na tieto účely potrebnými dôkazmi, a jednak spresniť, v akom rozsahu sa uvedené dôkazy týkajú jedného alebo druhého typu zisteného obmedzenia.

44 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa to isté protisúťažné konanie považovalo za konanie, ktorého cieľom a zároveň následkom je obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle tohto ustanovenia.

O druhej otázke

45 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že medzibankovú dohodu, ktorá určuje v rovnakej výške výmenný poplatok, ktorý sa má v prípade uskutočnenia platobnej transakcie kartou uhradiť bankám vydávajúcim takéto karty, ktoré ponúkajú spoločnosti poskytujúce služby platieb viazaných na kartu a ktoré pôsobia na dotknutom vnútroštátnom trhu, možno kvalifikovať ako dohodu, ktorej „cieľom“ je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v zmysle tohto ustanovenia.

O prípustnosti

46 Úrad na ochranu hospodárskej súťaže, Magyar Külkereskedelmi Bank, MasterCard a maďarská vláda tvrdia, že druhá otázka je neprípustná z dôvodu, že Súdnemu dvoru neprináleží rozhodovať o konkrétnom uplatnení článku 101 ods. 1 ZFEÚ na skutkové okolnosti vo veci samej.

47 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré sa zakladá na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, sa úloha Súdneho dvora obmedzuje na výklad ustanovení práva Únie, v súvislosti s ktorými mu boli položené otázky (rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 29).

48 Súdny dvor však pri rozhodovaní v prejudiciálnom konaní môže v prípade potreby poskytnúť objasnenia, ktoré majú vnútroštátny súd viesť pri jeho výklade (rozsudok z 13. júla 2006, Manfredi a i., C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, bod 48 a citovaná judikatúra). Hoci Súdny dvor totiž nemá v rámci článku 276 ZFEÚ právomoc uplatňovať ustanovenia práva Únie na konkrétne prejednávané veci, môže vnútroštátnemu súdu poskytnúť kritériá výkladu potrebné na to, aby mohol rozhodnúť o spore (pozri najmä rozsudky z 26. januára 1977, Gesellschaft für Überseehandel, 49/76, EU:C:1977:9, bod 4, a z 8. júla 1992, Knoch, C-102/91, EU:C:1992:303, bod 18).

49 V prejednávanej veci z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd v podstate žiada Súdny dvor, aby rozhodol nie o konkrétnom uplatnení článku 101 ods. 1 ZFEÚ na okolnosti vo veci samej, ale o otázke, či medzibanková dohoda, ktorá stanovuje v rovnakej výške výmenný poplatok, ktorý sa má v prípade uskutočnenia platobnej transakcie kartou uhradiť bankám vydávajúcim takéto karty, možno z hľadiska tohto ustanovenia kvalifikovať ako dohodu, ktorej cieľom je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže.

50 Druhá otázka je preto prípustná.

O veci samej

51 Okrem úvah uvedených v bodoch 33 až 40 tohto rozsudku Súdny dvor už rozhodol, že na účely posúdenia, či určitá dohoda medzi podnikmi alebo rozhodnutie združenia podnikov má dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže na to, aby sa mohli považovať za obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, je potrebné vychádzať z obsahu ich ustanovení, cieľov, ktoré majú dosiahnuť, ako aj z hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého patria. V rámci posúdenia uvedeného kontextu je potrebné takisto zohľadniť povahu dotknutých výrobkov alebo služieb, ako aj skutočné podmienky fungovania a štruktúry relevantného trhu alebo trhov (rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53 a citovaná judikatúra).

52 Pokiaľ ide o zohľadnenie cieľov sledovaných opatrením, ktoré je predmetom posúdenia podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ, Súdny dvor už rozhodol, že skutočnosť, že opatrenie sa považuje za opatrenie, ktoré sleduje legitímny cieľ, nevylučuje, že vzhľadom na existenciu iného cieľa, ktorý toto opatrenie sleduje a ktorý treba považovať za neoprávnený, a to aj vzhľadom na obsah ustanovení tohto opatrenia a kontext, do ktorého patrí, uvedené opatrenie možno považovať za opatrenie, ktorého cieľom je obmedziť hospodársku súťaž (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 70).

53 Navyše, hoci úmysel dotknutých osôb nie je prvkom nevyhnutným na určenie obmedzujúcej povahy dohody medzi podnikmi, orgánom pre hospodársku súťaž ani súdom členského štátu a Únie nič nebráni v tom, aby tento úmysel zohľadnili (rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 54 a citovaná judikatúra).

54 Navyše pojem obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ treba vykladať zúžene. Pod hrozbou zbavenia Komisie povinnosti preukázať konkrétne účinky na trh v prípade dohôd, v súvislosti s ktorými nie je nijako dokázané, že už na základe samotnej svojej povahy škodia riadnemu fungovaniu hospodárskej súťaže, pojem obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ možno uplatniť len na určité typy koordinácie medzi podnikmi, ktoré majú dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže, aby bolo možné dospieť k záveru, že preskúmanie ich následkov nie je nevyhnutné. Skutočnosť, že druhy dohôd uvedených v článku 101 ods. 1 ZFEÚ nepredstavujú taxatívne vymedzený zoznam zakázaných dohôd, je v tejto súvislosti irelevantná (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 58 a citovanú judikatúru).

55 V prípade, že dotknutú dohodu nemožno považovať za dohodu s protisúťažným cieľom, treba posúdiť, či táto dohoda môže byť považovaná za zakázanú z dôvodu zmien fungovania hospodárskej súťaže, ktoré sú jej následkom. Na tieto účely, ako opakovane rozhodol Súdny dvor, je nutné preskúmať hospodársku súťaž v skutočnom rámci, v ktorom by fungovala, ak by táto dohoda neexistovala, aby bolo možné posúdiť vplyv tejto dohody na parametre hospodárskej súťaže, akými sú najmä cena, množstvo a kvalita výrobkov alebo služieb (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, body 161 a 164, ako aj citovanú judikatúru).

56 V prejednávanej veci zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že možno identifikovať tri rozdielne trhy v oblasti systémov otvorených bankových kariet, a to v prvom rade „trh medzi systémami“, na ktorom si rôzne systémy kariet konkurujú, ďalej „trh vydávania kariet“, na ktorom si vydávajúce banky konkurujú pri získavaní zákazníkov držiteľov kariet, a napokon „trh akceptovania kariet“, na ktorom si akceptujúce banky konkurujú pri získavaní zákazníkov obchodníkov.

57 Podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom úrad na ochranu hospodárskej súťaže vo svojom rozhodnutí konštatoval, že dohoda CMI obmedzovala hospodársku súťaž svojím cieľom, a to najmä preto, lebo po prvé neutralizovala najdôležitejší prvok cenovej hospodárskej súťaže na trhu medzi systémami v Maďarsku, po druhé samotné banky jej priznali úlohu obmedzujúcu hospodársku súťaž na trhu akceptovania kariet v tomto členskom štáte a po tretie nevyhnutne ovplyvnila hospodársku súťaž na tomto poslednom uvedenom trhu.

58 Pred Súdnym dvorom úrad na ochranu hospodárskej súťaže, maďarská vláda a Komisia v tomto zmysle tiež tvrdili, že dohoda CMI predstavovala obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“, keďže zahŕňala nepriame určenie poplatkov za služby, ktoré sú spoplatňované na trhu akceptovania kariet v Maďarsku. Naproti tomu šesť bánk dotknutých vo veci samej, ako aj Visa a MasterCard popierajú, že by to tak bolo.

59 Pokiaľ ide o otázku, či vzhľadom na relevantné okolnosti charakterizujúce situáciu vo veci samej a hospodársky a právny kontext, do ktorého táto situácia patrí, možno dohodu, akou je dohoda CMI, kvalifikovať ako obmedzenie „na základe cieľa“, treba zdôrazniť, že ako vyplýva z bodu 47 tohto rozsudku, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby v konečnom dôsledku posúdil, či cieľom dohody CMI bolo obmedziť hospodársku súťaž. Súdny dvor navyše nemá k dispozícii všetky informácie, ktoré by sa v tejto súvislosti mohli ukázať ako relevantné.

60 Pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré boli Súdnemu dvoru skutočne predložené, treba poznamenať, že pokiaľ ide v prvom rade o obsah dohody CMI, je nesporné, že táto dohoda zjednotila výšku výmenných poplatkov, ktoré akceptujúce banky platili vydávajúcim bankám, keď bola uskutočnená platobná transakcia použitím karty vydanej bankou, ktorá je členom systému platieb viazaných na kartu ponúkaného spoločnosťami Visa alebo MasterCard.

61 V tejto súvislosti treba konštatovať, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 53 svojich návrhov, že či už z hľadiska konkurencie medzi dvoma systémami platieb viazaných na kartu alebo z hľadiska konkurencie medzi akceptujúcimi bankami, pokiaľ ide o poplatky za služby, dohoda, akou je

dohoda CMI, priamo nestanovuje nákupné alebo predajné ceny, ale zjednocuje aspekt nákladov, ktoré znášajú akceptujúce banky v prospech vydávajúcich bánk ako protihodnotu za služby, ktoré sa aktivujú použitím kariet, vydaných týmito poslednými uvedenými bankami, ako platobného prostriedku.

62 Bez ohľadu na túto úvahu zo samotného znenia článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ vyplýva, že dohody, ktoré „priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny“, možno tiež považovať za dohody, ktorých cieľom je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu. Vzniká teda otázka, či takú dohodu, akou je dohoda CMI, možno považovať za dohodu, na ktorú sa vzťahuje nepriame určovanie cien v zmysle tohto ustanovenia v rozsahu, v akom nepriamo určovala poplatky za služby.

63 Okrem toho zo znenia článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ a predovšetkým z výrazu „najmä“ vyplýva, ako bolo uvedené v bode 54 tohto rozsudku, že druhy dohôd uvedené v článku 101 ods. 1 ZFEÚ nepredstavujú taxatívne vymedzený zoznam zakázaných dohôd, pričom iné druhy dohôd tak možno považovať za obmedzenie „na základe cieľa“, ak je takáto kvalifikácia vykonaná v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z judikatúry Súdneho dvora pripomenutej v bodoch 33 až 39, 47 a 51 až 55 tohto rozsudku. Nemožno teda vylúčiť ani to, že by sa dohoda, akou je dohoda CMI, najprv považovala za obmedzenie „na základe cieľa“ v rozsahu, v akom neutralizuje konkurenčný prvok medzi dvoma systémami platieb viazaných na kartu.

64 V tejto súvislosti z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že jednotné úrovne výmenných poplatkov boli v dohode CMI stanovené pre rôzne platobné transakcie uskutočňované prostredníctvom kariet, ktoré ponúkajú Visa a Mastercard. Okrem toho sa časť skorších jednotných nákladov zvýšila, ale iná časť nákladov zostala zachovaná na rovnakej úrovni ako predtým. V období, počas ktorého bola dohoda CMI účinná, t. j. od 1. októbra 1996 do 30. júla 2008, sa úrovne výmenných poplatkov viackrát znížili.

65 Hoci zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že v dohode CMI boli prijaté osobitné percentá a sumy na účely stanovenia výmenných poplatkov, obsah tejto dohody nevyhnutne nepreukazuje obmedzenie „na základe cieľa“, keďže jej ustanovenia nepoškodzujú hospodársku súťaž.

66 Ďalej, pokiaľ ide o ciele sledované dohodou CMI, Súdny dvor už rozhodol, že pokiaľ ide o systémy platieb viazaných na kartu dvojstrannej povahy, aké ponúkajú Visa a MasterCard, príslušnému orgánu alebo súdu prináleží analyzovať požiadavky rovnováhy medzi činnosťami týkajúcimi sa vydávania a činnosťami týkajúcimi sa akceptovania v rámci dotknutého systému platieb, aby určili, či obsah dohody alebo rozhodnutia združenia podnikov odhaľuje existenciu obmedzenia hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, body 76 a 77).

67 Na účely posúdenia, či určitá koordinácia medzi podnikmi svojou povahou škodí riadnemu fungovaniu hospodárskej súťaže, treba zohľadniť všetky relevantné skutočnosti, pričom sa vezmú do úvahy najmä povaha dotknutých služieb, ako aj skutočné podmienky fungovania a štruktúry trhov, ktoré sa týkajú hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého uvedená koordinácia patrí, pričom nie je dôležité, či sa takáto skutočnosť týka alebo netýka príslušného trhu (rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 78).

68 O takýto prípad musí ísť najmä vtedy, keď táto skutočnosť spočíva práve v zohľadnení existencie prepojenia medzi relevantným trhom a samostatným súvisiacim trhom a o to viac, ak existuje prepojenie medzi oboma časťami dvojstranného systému (rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 79).

69 Hoci v prejednávanej veci skutočnosti uvedené v spise predloženom Súdnemu dvoru naznačujú, že dohoda CMI sledovala viacero cieľov, prináleží vnútroštátnemu súdu, aby určil, ktorý, či dokonca ktoré z týchto cieľov sú skutočne preukázané.

70 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že sledovanie cieľov stanovených v dohode CSC, aj keď táto dohoda nevstúpila do platnosti, zohrávalo úlohu pri uzatváraní dohody CMI a pri výpočte jednotných sadzieb, ktoré sú v nej stanovené. Cieľom dohody CSC bolo pritom práve určiť minimálnu úroveň jednotného poplatku za služby podľa kategórií obchodníkov, ktorý musia títo obchodníci uhradiť.

71 Niektoré skutočnosti, ktoré sa nachádzajú v spise predloženom Súdnemu dvoru, však naznačujú, že cieľom dohody CMI bolo zabezpečiť určitú rovnováhu medzi činnosťami týkajúcimi sa vydávania a činnosťami týkajúcimi sa akceptovania v rámci systému platieb viazaných na kartu, dotknutého vo veci samej.

72 Na jednej strane predovšetkým výmenné poplatky neboli zjednotené prostredníctvom minimálnych alebo maximálnych limitov, ale prostredníctvom fixných súm. Ak by cieľ dohody CMI spočíval len v zabezpečení toho, aby obchodníci uhradili poplatky za služby dosahujúce určitú úroveň, bolo by pre strany tejto dohody možné stanoviť len minimálne obmedzenia výmenných poplatkov. Na druhej strane, hoci sa výmenný poplatok uhrádza vydávajúcim bankám ako protihodnota za služby aktivované používaním platobnej karty, zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že v priebehu rokov 2006 a 2007 boli banky spoločnosťami MasterCard a Visa informované, že štúdie nákladov, ktoré tieto spoločnosti vynaložili, odhalili, že úrovne nákladov stanovené v dohode CMI neboli dostatočné na pokrytie všetkých nákladov, ktoré znášali vydávajúce banky.

73 Nemožno však vylúčiť, že takéto okolnosti môžu naznačovať skutočnosť, že dohoda CMI sledovala cieľ, ktorý nespočíval v zabezpečení minimálnej úrovne poplatkov za služby, ale v zavedení určitej rovnováhy medzi činnosťami týkajúcimi sa „vydávania“ a činnosťami týkajúcimi sa „akceptovania“ v rámci každého systému platieb viazaných na kartu, dotknutého vo veci samej, aby sa zabezpečilo, že určité náklady vzniknuté používaním kariet v rámci platobných transakcií budú pokryté, pričom mala tieto systémy chrániť pred nežiaducimi účinkami, ktoré môžu vyplývať z príliš vysokých výmenných poplatkov a tým prípadne poplatkov za služby.

74 Vnútroštátny súd tiež uvádza, že dohoda CMI tým, že neutralizovala konkurenciu medzi dvoma systémami platieb viazaných na kartu, dotknutými vo veci samej, pokiaľ ide o aspekt nákladov, ktoré predstavujú výmenné poplatky, mohla mať za následok zintenzívnenie konkurencie medzi týmito systémami z iných hľadísk. Tento súd predovšetkým poznamenáva, že tak rozhodnutie úradu na ochranu hospodárskej súťaže, ako aj kasačný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje, vychádzajú z predpokladu, že vlastnosti výrobkov ponúkaných spoločnosťami Visa a MasterCard sú v podstate rovnaké. Uvedený súd však zdôrazňuje, že tieto charakteristiky sa mohli v čase, keď došlo k protisúťažnému konaniu napadnutému v prejednávanej veci, meniť. Podľa tohto súdu mohlo zjednotenie výmenných poplatkov vyvolať konkurenciu, pokiaľ ide o ostatné charakteristiky, obchodné podmienky a ceny týchto výrobkov.

75 Ak by to tak skutočne bolo, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, obmedzenie hospodárskej súťaže na trhu systémov platieb v Maďarsku, ktoré je v rozpore s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ, možno konštatovať len na základe posúdenia hospodárskej súťaže, ktorá by existovala na tomto trhu, ak by dohoda CMI neexistovala, pričom toto posúdenie, ako vyplýva z bodu 55 tohto rozsudku, patrí do preskúmania následkov tejto dohody.

76 Ako totiž uviedol generálny advokát v bodoch 54 a 63 až 73 svojich návrhov, na účely odôvodnenia kvalifikácie dohody ako obmedzenia „na základe cieľa“ hospodárskej súťaže bez toho, aby bola potrebná analýza jej následkov, musí existovať dostatočne presvedčivá a spoľahlivá prax na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že táto dohoda svojou povahou poškodzuje riadne fungovanie hospodárskej súťaže.

77 V prejednávanej veci však, pokiaľ ide na jednej strane o konkurenciu medzi dvoma systémami platieb viazaných na kartu, dôkazy, ktorými disponuje Súdny dvor, neumožňujú určiť, či odstránenie konkurencie medzi spoločnosťami Visa a MasterCard, pokiaľ ide o aspekt nákladov, ktoré predstavujú výmenné poplatky, samo osebe preukazuje dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže na to, aby bolo možné konštatovať, že preskúmanie jej následkov nie je nevyhnutné. V tejto súvislosti okrem úvah uvedených v bodoch 74 a 75 tohto rozsudku treba poznamenať, že tvrdenia predložené Súdnemu dvoru, aby sa v prejednávanej veci preukázala existencia obmedzenia „na základe cieľa“, v podstate spočívajú v presadzovaní, že existencia rovnakej úrovne výmenného poplatku medzi týmito dvoma systémami posilnila protisúťažné účinky vyplývajúce zo zjednotenia týchto poplatkov v rámci každého z nich.

78 Na druhej strane, pokiaľ ide o trh prijímania kariet v Maďarsku, aj za predpokladu, že by cieľom dohody CMI bolo najmä stanoviť minimálnu úroveň uplatniteľnú na poplatky za služby, Súdnemu dvoru nebol poskytnutý dostatok dôkazov, ktoré by umožnili preukázať, že táto dohoda mala dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže na tomto trhu na to, aby bolo možné konštatovať obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“. Vnútroštátnemu súdu však prislúcha, aby v tejto súvislosti vykonal potrebné overenia.

79 V prejednávanej veci, s výhradou týchto istých overení, skutočnosti uvedené na tento účel neumožňujú dospieť k záveru, že existuje dostatočne všeobecná a ustálená prax na to, aby bolo možné konštatovať, že poškodzujúca povaha takej dohody, o akú ide vo veci samej, pre hospodársku súťaž odôvodňuje upustenie od akéhokoľvek preskúmania konkrétnych následkov tejto dohody pre hospodársku súťaž. Skutočnosti, o ktoré sa v tejto súvislosti opiera úrad na ochranu hospodárskej súťaže, maďarská vláda a Komisia, a to v podstate rozhodovacia prax tohto orgánu, ako aj judikatúra súdov Únie, v súčasnosti preukazujú práve potrebu vykonať dôkladné preskúmanie následkov takej dohody, aby sa overilo, či táto dohoda skutočne mala za následok zavedenie minimálnej úrovne uplatniteľnej na poplatky za služby a či vzhľadom na situáciu, ktorá by prevládala, ak by táto dohoda neexistovala, by táto dohoda mala za následok obmedzenie hospodárskej súťaže.

80 Napokon, pokiaľ ide o kontext, do ktorého spadá dohoda CMI, je po prvé nesporné, ako tvrdí Komisia, že ani zložitosť systémov platieb viazaných na kartu takého druhu, o aký ide vo veci samej, ani dvojstranná povaha týchto systémov ako takých, ani existencia vertikálnych vzťahov medzi rôznymi typmi dotknutých hospodárskych subjektov nemôžu byť samy osebe prekážkou kvalifikácie dohody CMI ako obmedzenia „na základe cieľa“ (pozri analogicky rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 43 a citovanú judikatúru). Nič to však nemení na skutočnosti, že takýto protisúťažný cieľ treba preukázať.

81 Po druhé pred Súdnym dvorom bolo uvedené, že konkurencia medzi systémami platieb viazaných na kartu v Maďarsku neviedla k zníženiu, ale k zvýšeniu výmenných poplatkov, čo je v rozpore s cenovou disciplínou, ktorú zvyčajne zaisťuje hospodárska súťaž v trhovom hospodárstve. Podľa týchto skutočností to vyplýva najmä zo skutočnosti, že obchodníci môžu vykonávať iba obmedzený tlak na stanovenie výmenných poplatkov, zatiaľ čo vydávajúce banky majú záujem dosiahnuť vyššie príjmy z poplatkov.

82 Za predpokladu, že by mal vnútroštátny súd tiež konštatovať *a priori* existenciu závažných informácií, ktoré by mohli preukázať, že dohoda CMI viedla k takémuto tlaku smerom nahor, alebo prinajmenšom rozporuplných alebo protichodných skutočností v tejto súvislosti, uvedený súd nemôže tieto informácie alebo skutočnosti ignorovať v rámci svojho preskúmania týkajúceho sa v prejednávanej veci existencie obmedzenia „na základe cieľa“. Na rozdiel od toho, čo zrejme možno vyvodiť z písomných pripomienok Komisie v tejto súvislosti, skutočnosť, že v prípade neexistencie dohody CMI by bola úroveň výmenných poplatkov vyplývajúca z hospodárskej súťaže vyššia, je relevantná na účely preskúmania existencie obmedzenia vyplývajúceho z tejto dohody, keďže táto okolnosť sa týka práve protisúťažného cieľa vytýkaného uvedenej dohode, pokiaľ ide o trh

akceptovania kariet v Maďarsku, a to, že tá istá dohoda obmedzila zníženie výmenných poplatkov a v dôsledku toho tlak na zníženie, ktorý by mohli vyvíjať obchodníci na akceptujúce banky, aby dosiahli zníženie poplatkov za služby.

83 Navyše, ak by existovali závažné informácie, že ak by dohoda CMI nebola uzavretá, viedlo by to k tlaku na zvýšenie výmenných poplatkov, takže by nebolo možné tvrdiť, že táto dohoda predstavovala obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ na trhu akceptovania kariet v Maďarsku, bolo by potrebné vykonať dôkladné preskúmanie následkov uvedenej dohody, v rámci ktorého by v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 55 tohto rozsudku bolo potrebné preskúmať hospodársku súťaž v prípade, ak by táto dohoda neexistovala, aby sa preskúmal jej vplyv na parametre hospodárskej súťaže, a overilo tak, či táto dohoda skutočne mala za následok obmedzenie hospodárskej súťaže.

84 V treťom a poslednom rade treba uviesť, že v rámci preskúmania otázky, či dohodu CMI možno kvalifikovať ako obmedzenie „na základe cieľa“, je tiež relevantná okolnosť zdôraznená vnútroštátnym súdom, že banky, ktoré boli stranami tejto dohody, zahŕňali bez rozdielu hospodárske subjekty, ktoré boli priamo dotknuté výmennými poplatkami, a to tak vydávajúce banky, ako aj akceptujúce banky, pričom tieto postavenia sa navyše často prekrývajú.

85 Konkrétne, hoci takáto okolnosť sama osebe nijako nebráni dospieť k záveru o obmedzení hospodárskej súťaže na základe „cieľa“ v súvislosti s dohodou, o akú ide vo veci samej, môže byť z určitého hľadiska relevantná v rámci overenia, či dohoda CMI mala za cieľ zabezpečiť určitú rovnováhu v rámci každého systému platieb viazaných na kartu, dotknutého v prejednávanej veci. Nielen vydávajúce banky a akceptujúce banky sa mohli touto dohodou snažiť nájsť spôsob, ako zosúladiť svoje prípadne odlišné záujmy, ale banky, ktoré boli prítomné tak na trhu vydávania kariet, ako aj na trhu akceptovania kariet, sa možno tiež snažili dosiahnuť úroveň výmenného poplatku, ktorá by umožnila čo najlepšie chrániť ich činnosti na týchto dvoch trhoch.

86 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že medzibankovú dohodu, ktorá určuje v rovnakej výške výmenný poplatok, ktorý sa má v prípade uskutočnenia platobnej transakcie kartou uhradiť bankám vydávajúcim takéto karty, ktoré ponúkajú spoločnosti poskytujúce služby platieb viazaných na kartu a ktoré pôsobia na dotknutom vnútroštátnom trhu, nemožno kvalifikovať ako dohodu, ktorej „cieľom“ je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v zmysle tohto ustanovenia, s výnimkou toho, že by túto dohodu vzhľadom na jej znenie, ciele a jej kontext bolo možné považovať za dohodu, ktorá má dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže na to, aby mohla byť takto kvalifikovaná, čo musí overiť vnútroštátny súd.

O tretej a štvrtej otázke

87 Svojou treťou a štvrtou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že je potrebné spresniť povahu účasti spoločností, ktoré poskytujú služby platieb viazaných na kartu a ktoré sa priamo nezúčastnili na určovaní obsahu medzibankovej dohody považovanej za protisúťažnú na základe tohto ustanovenia, ale ktoré umožnili uzavretie tejto dohody a tiež s ňou súhlasili a uplatňovali ju, a v prípade kladnej odpovede, či sa majú takéto spoločnosti na základe uvedeného ustanovenia považovať za strany uvedenej dohody alebo ako účastníci na zosúladenom postupe s bankami, ktoré uzavreli túto istú dohodu.

88 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že tretia a štvrtá otázka sú položené pre prípad, že by vnútroštátny súd v neskoršom konaní musel poskytnúť usmernenia v súlade s právom Únie. Tento súd konkrétne uvádza, že v rozsudku, ktorý je predmetom kasačného opravného prostriedku,

o ktorom rozhoduje, sa Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť) nezaoberal otázkou účasti spoločnosti Visa na dohode CMI z hľadiska práva Únie a Visa v tejto otázke nepodala vzájomný kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd.

89 Okrem toho na pojednávaní pred Súdnym dvorom MasterCard uviedla, že spor vo veci samej nemá nijaký vplyv na jej právne postavenie, keďže, ako vyplýva aj z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, MasterCard nepodala odvolanie proti prvostupňovému rozsudku Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd hlavného mesta Budapešť) na Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť).

90 Z toho vyplýva, ako to výslovne pripúšťa aj vnútroštátny súd, že výklad práva Únie, ktorého sa svojou treťou a štvrtou otázkou domáha, nie je nevyhnutný na to, aby mu umožnil rozhodnúť spor, ktorý prejednáva, ale mohol by byť užitočný v rámci prípadného budúceho vnútroštátneho konania.

91 Za týchto podmienok a vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bode 29 tohto rozsudku treba tretiu a štvrtú otázku z dôvodu ich hypotetickej povahy považovať za neprípustné.

O trovách

92 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa to isté protisúťažné konanie považovalo za konanie, ktorého cieľom a zároveň následkom je obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle tohto ustanovenia.**

2. **Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že medzibankovú dohodu, ktorá určuje v rovnakej výške výmenný poplatok, ktorý sa má v prípade uskutočnenia platobnej transakcie kartou uhradiť bankám vydávajúcim takéto karty, ktoré ponúkajú spoločnosti poskytujúce služby platieb viazaných na kartu a ktoré pôsobia na dotknutom vnútroštátnom trhu, nemožno kvalifikovať ako dohodu, ktorej „cieľom“ je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v zmysle tohto ustanovenia, s výnimkou toho, že by túto dohodu vzhľadom na jej znenie, ciele a jej kontext bolo možné považovať za dohodu, ktorá má dostatočný stupeň poškodzovania hospodárskej súťaže na to, aby mohla byť takto kvalifikovaná, čo musí overiť vnútroštátny súd.**

Podpisy